

Nr 241.

Av herrar **Magnuson** och **Berglund**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juli 1919 (nr 406) angående försäljning av pilsnerdricka.

I proposition nummer 37 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen att antaga ett förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juli 1919 (nr 406) angående försäljning av pilsnerdricka.

Departementschefen anför till statsrådsprotokollet vid behandling av detta finansärende, att propositionen i allt väsentligt bygger på det förslag, som framlades av bevillningsutskottets majoritet vid förra årets riksdag. Statsrådet menar sig dock ha sökt i möjligaste mån taga hänsyn till den kritik, som framkom vid ärendets behandling i kamrarna.

Vid en närmare prövning av hur härmed förhåller sig kan man icke frigöra sig från intrycket, att detta hänsynstagande varit av tämligen ensidigt slag. Den lagstiftning, som föreslås, kommer att i allra första hand och mycket tungt drabba småfolket och de ekonomiskt svagast utrustade hemmen. Häremot vände sig också en berättigad kritik i fjol. Detta till trots kommer denna tunga att i stort sett drabba samma befolkningslager lika hårt, om Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag skulle bli antaget. För övrigt kvarstår det intrycket från fjolåret orubbat, att lagförslaget visserligen till det yttre skiljer sig på nästan alla punkter från det ursprungliga, som av Kungl. Maj:t framlades i fjol, men — som finansministern själv då betonade — det väsentliga i detta ursprungliga förslag är alltså orubbat. Den vädjan, som under förra årets debatt riktades till regeringsbänken om att frågan skulle få ligga till sig, så att ett verkligt tillfredsställande förslag skulle kunna framgå, har tydligen icke vunnit gensvar.

En av de allvarligaste anmärkningarna i fjol riktade sig mot den omständliga apparaten i fråga om kvittering av det pilsnerdricka, som avlämnas i hemmen. Hela denna anordning måste bli mycket besvärande och i all synnerhet för de små hemmen på landet, där hela familjen måste ligga hårt i arbetet ute på markerna och där följaktligen ofta nog ingen person kan vara hemma i stugan för att taga emot ölmannen och verkställa kvittensen. Kungl. Maj:t har nu i så måtto lättat på detta kvittensförfarande, att ett parti pilsnerdricka skall få avlämnas en gång utan omedelbar kvittering. Kvittona skola nämligen vara dubbla och dubletten i sådant fall avlämnas jämte partiet. Det gäller emel-

lertid att hålla väl reda på lappen, då villkoret för fortsatt leverans är att det första partiet blivit vederbörligen utkvitterat, innan nästa lämnas. Allt det där går naturligtvis teoretiskt mycket väl att ordna, och Kungl. Maj:t visar i en bilaga, som åtföljer propositionen, hur kungörelsen i fråga skulle komma att se ut. I praktiken torde emellertid förhållandena komma att gestalta sig något annorlunda. Kvar står nämligen frestelsen för ölutköraren att själv skriva dit rekvisitens namn och bespara både denne och sig själv vidare besvär och bekymmer. Detta är dock en mycket farlig sak, som kan leda till de allvarligaste konsekvenser.

Detta betungande kvittensförfarande drabbar alltså endast landsbygden. Inom denna landsbygd finnas emellertid tätt bebyggda, fullkomligt stadsliknande samhällen, och särskilt gäller detta ofta den närmaste omgivningen utanför större stadssamhällen. Här bor till övervägande antal en arbetarbefolkning, som icke har råd att hålla sig med något hembiträde och där såväl mannen som hustrun och ofta även barnen få dela försörjningsplikten. Det måste då framstå såsom en oformlighet, att denna befolknings handlingsfrihet i fråga om pilsnerdrickat på allt sätt skall beskäras, medan exempelvis de ofta burgna hemmen inom våra städers ytterområden skola anses riskfria i fråga om behovet av dessa ytterligare restriktioner.

I Kungl. Maj:ts proposition i följande hade man bibehållit minimiåldern för den, som ägde att till sig få utlämnat pilsnerdricka, vid 16 år, men bevillningsutskottets majoritet förordade en höjning till 18 år. Kungl. Maj:t följer i år samma linje och detta fast det på det kraftigaste sätt under debatten förra året framhölls, hur denna inskränkning måste komma att hårt träffa även här de små hemmen i massa. Det är ju nämligen så, att det oftast blir hemmavarande ynglingars och flickors uppgift att köpa familjens legitima behov av pilsnerdricka i närmaste handelsbod eller magasin. Det vittnades också om att t. ex. inom Stockholms stora befolkning det för alla dessa tusentals familjer, som vi måste erkänna ha ett fullt legitimt behov av denna enkla måltidsdryck, redan med lagens nuvarande bestämmelser om 16-årsgränsen säkerligen icke alltid gått att hålla lagen i helgd. Hur skulle det då komma att gestalta sig med en 18-årsgräns? Vi ha också att tänka på alla de tusentals springpojkar och springflickor, i vars arbetsuppgift bland annat ingår att köpa upp dagens behov av bl. a. pilsnerdricka för den övriga personalen i verkstäder och affärer till dess frukostspisning. Är det icke att förutsätta, att ett kontrollsystem, som gestaltar sig på detta sätt, åtminstone av en stor del av vårt folk kommer att betecknas såsom missriktat nit för nykterhetsrörelsen? Denna stora folkrörelse förtjänar enligt vår mening icke att misstänkliggöras på detta sätt. Respekten för lagarnas helgd kräver, att vi icke stifta lagar, som knappast kunna upprätthållas. Det synes oss också, som om respekten för nykterhetsrörelsens höga ideella mål borde tala emot detta lagstiftande i smått, som redan i betänklighetsgrad irriterat vårt folk och med orätt vänder stora delar av detta med tilltagande bitterhet mot nykterhetsarbetet.

Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag har icke varit föremål för prövning av Konungens befallningshavande. Kungl. Maj:t har tydligen ansett detta alldeles överflödigt och är helt visst rotfäst i sin övertygelse om att det svenska folket och för tillfället i all synnerhet folket på landsbygden hotas till livet av det farliga pilsnerdrickat. Vi tillåta oss emellertid att hysa en annan uppfattning. Vi vilja ingalunda förneka, att pilsnerdrieka *kan* missbrukas, men dessa fall kunna dock icke motivera en lagstiftning, som så djupt ingriper i den enskildes handlingsfrihet som de nu föreslagna skärpta restriktionerna. Det särskilda organ, som vi ha här i landet för att noga aktgiva på nykterhetstillståndet, har helt nyligen i en samlad statistik påvisat, hurusom onykterheten alltjämt är stadd i avtagande. Att under sådana förhållanden stifta nya förbudslagar synes oss förkastligt. Redan gällande lag giver polismyndigheten tillfälle att ingripa, varhelst verkliga missförhållanden konstateras. Detta ständiga offentliga ordande i frågan bör också ha fäst ordningsmaktens uppmärksamhet på saken, och ingenting hindrar Kungl. Maj:t från att på lämpligt sätt ytterligare understryka saken för respektive myndigheter.

Under hänvisning till ovanstående få vi hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 37.

Stockholm den 8 februari 1928.

J. E. Berglund.

Paul Magnuson.

